

Határok / Borders

A KKMM – Nemzetközi Kerámia Stúdió szimpóziumának
zárókiállítása a Museion No.1-ben

„Énem:
gömb-alakú otthonom.
Ha kitekintek a résen,
a tarka világot láthatom
örvénylésben.”
(Weöres Sándor: *Én és a világ*)

■ 2015. szeptember. Az Üllői út elején, a Museion No.1 galéria áttetsző ablaküvegén fehér feliratra lehetünk figyelmesek: *Határok / Borders*. Napjainkban az Európát érintő migrációs kérdések miatt különleges aktualitással telítődött e szó: *határok*. A galéria üvegeken át felsejülő terében, első látásra talán mégsem ez a kontextus került a középpontba. De mit is láthatunk a kiállításon?

Kalauzunk a – galériában is elérhető – kiállítási meghívó, amely alapvető információkat tartalmaz. A szimpózium és a kiállítás résztvevőinek felsorolászerű említését: Erna Aaltonen (Finnország), Ekaterina Borisova (Kirgizisztán), Fusz György (Magyarország), Sarah Honeyman (Norvégia), Audrius Janusonis (Litvánia), Kádasi Éva (Magyarország), Kemény Péter (Magyarország), Wendy Kershaw (Nagy-Britannia), Richard Notkin (Amerikai Egyesült Államok), Pázmándi Antal (Magyarország), Szabó Ádám Csaba (Magyarország).

További egyedüli „kiállításvezetőink” azonban már csak maguk a műalkotások. Így lehetőségünk nyíltat

Wendy Kershaw: The Border Between Being Awake and Sleep I–III. / Wendy Kershaw:

The Border Between Being Awake and Sleep, I–III

[2015] I., III.: kobalt-oxidral színezett porcelán, matricás, aranyozott; II.: vörös creaton, színtesttel színezett / I, III: porcelain coloured with cobalt-oxide, transfer, gilded, II: red creaton, pigment-coloured [I–III.: 16,5x36 cm, 17x29 cm, 15,5x32 cm]

a „határok feszegetésére” is – a művek szubjektív interpretációjára. A rendkívül szélesre mélyíthető értelmezési mederben fontos kijelölnünk két „határkövet”. Az első az 1970-es évekhez, a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió (NKS) létrehozásának gondolatához vezet minket. Probstner János, a stúdió alapítója kezdetektől fogva a határok nélküli világ szükségességét hirdette. A művészek számára az NKS a város központjában álló, falakkal és épületekkel körülvett sziget – a stúdió neve harminc év elteltével is hívószó –, 2012-től Szegegy Zsolt keramikusművész a vezetője. 2015 augusztusában megrendezték a *Határok / Borders*

elnevezésű nemzetközi kerámiaszimpoziumot.¹ A második határkő már szigorúan jelenünk – kerámiaművészeti – határait állítja eléünk. A szimpózium célja a kortárs kerámiaművészet kérdéseinek vizsgálata volt. A középpontba a forma analízise került.

Az értelmezés szabadsága természetesen nem csak a kiállításlátogatók kiváltsága, így a galéria terében tizenegy, különböző határdefinícióval találkozunk. A kiállított művek kohézióját a *határ* szó, az anyagbeli és technikai választások, illetve az európai vagy keleti kultúrkörre való utalások jelentik. Ezek alapján szinte láthatatlan, pókháló-finomságú szálakkal párhuzam-

Fotó: Friedrich Krisztina

Szabó Ádám Csaba:
The Space Between /
Ádám Csaba Szabó:
The Space Between
 [2015] KS 21-es
 samottos massa, fa-
 tüzelésű kemencében
 égetett, legnagyobb
 magasság: 44,5 cm /
 KS 21 body with
 chamotte, wood furnace
 fired, maximum
 height: 44,5 cm

Fotó: Friedrich Krisztina

←
Wendy Kershaw:
Between Wakefulness
and Sleep (két nézet) /
Wendy Kershaw:
Between Wakefulness
and Sleep (two views)
 [2015]
 kobalt-oxidral
 színezett porcelán,
 matricás, aranyozott,
 magasság: 20 cm /
 porcelain, coloured
 with cobalt- oxide,
 transfer, gilded,
 height: 20 cm

ba állíthatunk alkotásokat, de egyúttal párbeszédet is indíthatunk a művek között. Ugyanakkor a *határ* szó ebben az esetben elválasztó erővel is rendelkezik. Gondoljunk csak definíciójára: „egy területet, folyamatot, jelenséget *elválaszt* más hasonlótól”. Viszont itt talán éppen ennek segítségével mutathatók ki a művek egyéni sajátosságai, értékei – határai.

Képzeltbeli kiállításlátogatásunk² első állomása Wendy Kershaw *The Border Between Being Awake and Sleep* (Határ ébrenlét és álom között) című porcelán falképsorozat. A három darabból álló sorozat a valóságtól való elszakadásunk egyik fázisát, az ébrenlét és az alvás különleges határát vizualizálja: „*A félálom mint lóp terül / ébrenlét és alvás között. / Benn ellazulnak lassudan / a gondolkodás pántjai. // Hegyi tájak suhannak át / és titkos, ajtótlán falak / és kanyargó, zárt udvarok, menni csak cél nélkül lehet. // Szók ötlenek fel, mondatok, / egy más világ rendje szerint. / Lámpát gyújtok, hogy leírom, / de mint szitán át, elfolyók.*”³ A Kershaw által al-

kalmazott porcelánfestési eljárások és színek szintén e fátyolszerű világot idézik meg. Posztamensre állított alkotása, a *Between Wakefulness and Sleep* (Ébrenlét és álom között) műfajilag is „határbontó”, hiszen egy porcelánlapokból álló porcelánkönyvet láthatunk. Műveinek mesészerű képvilága Alfred Tennyson (1809–1892) és John Keats (1795–1821) költeményeit idézik. Másrészt három, Kínában tett látogatása – Csingtöcseben, Sanghajban, a FuLe International Ceramic Art Museumban (Senhszi tartomány) – szintén döntő hatást gyakorolt művészeti formanyelvének alakulására. Álmaink hátrahagyásával határaink közötti kalandozásunkat a térben folytathatjuk: *The Space Between* (Köztes tér). Szabó Ádám Csaba alkotása majdnem teljesen körüljárható, minden nézőpont új izgalmat rejt. A korongozott, majd elmetszett, fatüzelésű kemencében égetett elemek egymás mellé illesztésével határtalan értelmezési lehetőséget kínál fel. A hagyományos kiállításlátogatás határai is feloldódnak: egy-

re közelebbről és közelebbről szeretnénk szemügyre venni a formák faktúráját, értelmezni a pozitív és negatív formai játékot. Az elemek közötti tér – avagy hiány – minden nézőpontból újraértelmeződik. Az így létrejövő „örvénylés” különösen izgalmas. A mű egy-egy elemét, vagy egészét szemlélve a határookra vonatkozó kérdéseink zavarba ejtően feloldódnak, ugyanis egyszerre érezzük magunkat kint és bent, a térben és azon kívül. Szabó Ádám Csaba egykori mesterének,⁴ Kemény Péternek az alkotásaiban (*Megalit*, *Fekvő kapu*) a formák és az anyagok rendkívüli finomsággal „olvadnak egybe”. Két eltérő anyag alkalmazása a formák párbeszédét is erősíti – törékenység és

szilárdság kivételes kapcsolata, vagy határai. *Fekvő kapu* című munkája szintén erre a materiális ellentétre épül. A galéria kirakatába helyezett mű rejtélyes fehér lépcsőinek fényei és árnyai, a mindennapok forgatagában szinte folyamatosan változnak. A galéria előtt elhaladó járókelők árnyai fel-le futnak a lépcsőfokokon: „napról napra, lépcsőről lépcsőre [...]”⁵ A műalkotás materiális ellentéte szinte szakrálissá transzformálja a két fehér lépcsősört magába foglaló középső elemet.

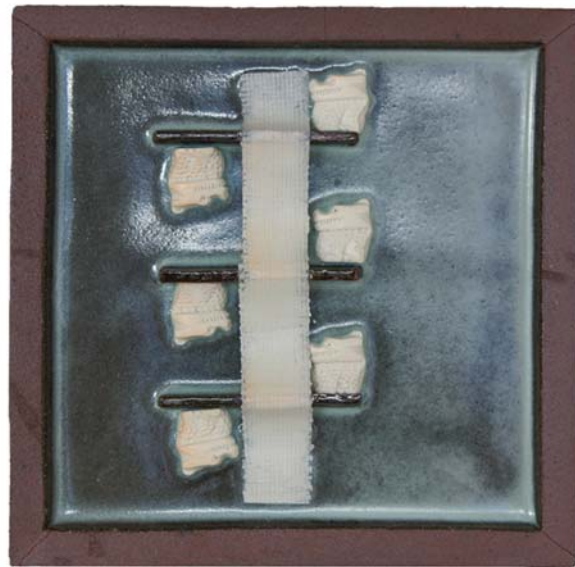
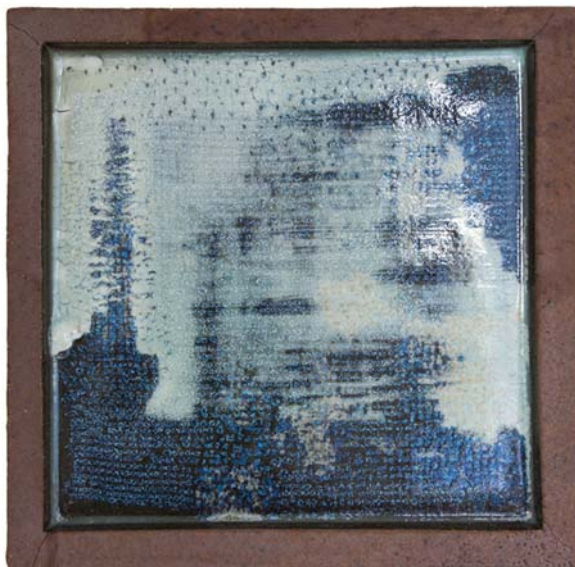
A galériában kiállított művek ikonográfiájában is felfedezhető az európai és a keleti kultúrkörre való utalás. Kádasi Éva falképsorozata alapján „keretekbe” foglaltan értelmezhetjük határaink létét és milyenségét.

Fotó: Friedrich Krisztina

**Kádasi Éva: Kerítés
I–IV., falképsorozat /
Éva Kádasi:
Fence, I–IV, wall
sculpture series**

[2015] *vörös creaton,
porcelánmasszával
festett üvegszövet,
szeladonmáz, fa-
tüzelésű kemencében
égetett, egyenként
36x36 cm /
red creaton, porcelain
body painted glass
fibre, celadon glaze,
wood furnace fired,
36x36 cm each*

**Erna Aaltonen:
Cím nélkül I–III. /**

**Erna Aaltonen:
Untitled, I–III**
[2015] *KS 21-es
samottos massa,
színtestekkel és
pigmentekkel
színezett, magasság
I–III.: 25 cm;
33,5 cm; 40,5 cm /
KS 21 body with
chamotte, body of
porcelain, pigment-
coloured, height:
I–III: 25 cm; 33,5 cm;
40,5 cm*

gét. A művészi kifejezőeszközök, például a világos és sötét színek, valamint a választott formák is ezek érzéketes kifejezését szolgálják. A négy részből álló sorozat első és utolsó darabjának festőisége mintegy külön keretet ad a műegyüttesnek. Az „ősit” – többek között – Erna Aaltonen tárgyai hordozzák. Művei fel-

rakásos technikával készülnek. A még nyers munkák felületét pengével érdesíti, az így keletkező barázdák a máz mezsgyéi lesznek. A tárgyakat az elnevezések (például *Magna*, *Rose*, *Nietos*) erőteljesen megszemélyesítik, így a vélt és valós funkció kérdése eltűnik. Csak a mű marad, mint egy – kerámia – „szobor”.

Kemény Péter: Megalith / Péter Kemény: Megalith

[2015] KS 21-es samottos massa, porcelánmassza, színtestekkel színezett, gázredukciós égetés, magasság: 44,5 cm / KS 21 body with chamotte, body of porcelain, pigment-coloured, gas reduction fired, height: 44,5 cm

A határok – és határaink – különfélék. Olykor hajszálvékonyak, szinte észrevétlenek, máskor erőteljesek, élesen elválók. A galériából kilépve művészet és valóság minduntalan felmerülő határkérdése vetődhet fel bennünk.

MONORI LAURA
művészettörténész-ballgató

(Határok / Borders. A Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek – Nemzetközi Kerámia Stúdió szimpóziumának zárókiállítása. Museion No.1, Budapest, 2015. augusztus 28–szeptember 25.)

Jegyzetek

1. <http://www.icshu.org/2015/borders/borders.html> (utolsó letöltés: 2015. szeptember 6.).
2. Jelen tanulmány – terjedelmi korlátok következtében – a teljesség igénye nélkül igyekszik bemutatni a kiállítás alkotásait. Az elemzett műalkotások a szerző által meghatározott tematikai egységeknek megfelelően kerültek kiválasztásra.
3. Weöres Sándor: Ébrenlét és alvás között. In uő: *Ének a határtalanról*. Magvető, Budapest, 1980, 57.
4. Szabó Ádám Csaba további mesterei: Kádasi Éva, Néma Júlia és Fusz György: <http://www.kortaronline.hu/2013/08/kepzo-szabo-adam/16864> (utolsó letöltés: 2015. szeptember 6.).
7. Márai Sándor: *Ami a Naplóból kimaradt – 1949*. Vörösváry Publishing, Budapest, 1999.

Kemény Péter: Fekvő kapu / Péter Kemény:

Lying Gate

[2015] KS 21-es samottos massa, porcelánmassza, színtestekkel színezett, gázredukciós égetés / KS 21 body with chamotte, body of porcelain, pigment-coloured, gas reduction fired [25,5x25,5x9,5 cm]

